

V Bruseli 14. 7. 2021
COM(2021) 550 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**„Fit for 55“: plnenie cieľa EÚ v oblasti klímy do roku 2030 na ceste ku klimatickej
neutralite**

1. „FIT FOR 55“: PLNENIE CIEĽA EÚ V OBLASTI KLÍMY DO ROKU 2030 NA CESTE KU KLIMATICKEJ NEUTRALITE

Nachádzame sa v rozhodujúcej fáze svetovej reakcie na núdzovú situáciu v oblasti klímy a biodiverzity. Sme posledná generácia, ktorá ešte stále môže včas zasiahnuť. Toto desaťročie prináša rozhodujúci prelom v kontexte splnenia záväzkov vyplývajúcich z Parížskej dohody v záujme zdravia, kvality života a prosperity nás všetkých. EÚ určovala trendy hodné nasledovania pri stanovovaní ambiciózných cieľov zníženia čistých emisií do roku 2030 aspoň o 55 % v porovnaní s rokom 1990 a príkladom išla aj v úsilí stať sa do roku 2050 prvým klimaticky neutrálnym kontinentom. Tieto ciele už nie sú iba predsavzatiami či ambíciami, ale povinnosťami, ktoré sú stanovené v prvom európskom klimatickom predpise a ktoré vytvárajú nové príležitosti pre inovácie, investície a zamestnanosť.

Cieľom predmetného balíka návrhov je v duchu týchto záväzkov dosiahnuť, aby bola EÚ pripravená zabezpečiť 55 % zníženie emisií, teda aby bola „fit for 55“ a dokázala tak priniesť **transformačnú zmenu potrebnú v celom našom hospodárstve, spoločnosti a priemysle**. Ide o kolektívnu zodpovednosť a príležitosť, ktorá musí byť otvorená pre všetkých, či už ide o inovátorov a investorov, podniky a mestá alebo spotrebiteľov, domácnosti a jednotlivcov. Všetci máme záujem na tom, aby sa príroda dostávala do popredia, aby vzduch bol čistejší, mestá sviežejšie a ekologickejšie a občania zdravší, aby sa znížila spotreba energie a tým aj účty za jej používanie a aby vznikali nové pracovné miesta, technológie a priemyselné príležitosti. Ústredným motívom zelenej transformácie EÚ je nájsť spôsob, ako môžeme tieto výhody zabezpečiť pre všetkých čo najrýchlejšie a čo najspravodlivejšie a pri tom posilniť našu konkurencieschopnosť, vytvárať pracovné miesta zajtrajška a účinne riešiť problematiku nákladov spojených s touto transformáciou, ako aj jej vplyvov.

Vďaka konaniu ešte pred dosiahnutím nezvratných bodov zlomu budeme schopní pripraviť koncepciu tejto transformácie, a nie len na ňu iba reagovať a prispôbovať sa jej. Hoci náklady v prípade nečinnosti sú jednoznačne vyššie ako náklady na splnenie našich ambícií v oblasti klímy, suchými číslami nemožno vystihnúť, aké závažné dôsledky by malo pokračovanie v doterajšom konaní. Nečinnosť by mohla viesť aj k vzniku nových bariér: medzi tými, ktorí si môžu dovoliť čisté, moderné technológie založené na obnoviteľných zdrojoch energie, a tými, ktorí musia žiť bez alternatívy k zastaraným a znečisťujúcim technológiám. Ďalšie generácie budú musieť znášať bremeno v podobe častejších a intenzívnejších búrok, prírodných požiarov, sucha či záplav, ako aj konfliktov, ku ktorým by v dôsledku týchto javov mohlo dochádzať na celom svete. Riešenie týchto kríz je preto otázkou **medzigeneračnej a medzinárodnej solidarity**. Od výsledkov, ktoré dosiahneme v nasledujúcom desaťročí, bude závisieť budúcnosť našich detí. Práve preto pretrváva a čoraz viac rastie verejná podpora ambícií a opatrení v oblasti klímy¹. Zintenzívnenie opatrení týkajúcich sa klímy zároveň predstavuje apel zo strany najmä mladých ľudí vrátane dnešných tínedžerov, ktorí ako aktéri zmeny vyzývajú vlády a EÚ, aby konali rozhodne a bezodkladne v záujme ochrany klímy a životného prostredia pre budúce generácie.

Dnešné návrhy vychádzajú z politík a právnych predpisov, ktoré už Európska únia zaviedla. V **Európskej zelenej dohode sa stanovuje koncepcia tejto transformačnej**

---

¹ Osobitný prieskum Eurobarometra č. 513 týkajúci sa zmeny klímy (uverejnený 5. júla 2021) https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_sk.

zmeny. Položili sa ňou základy hospodárstva zajtrajška s prelomovými stratégiami v oblastiach biodiverzity, obehového hospodárstva, nulového znečistenia, udržateľnej a inteligentnej mobility, vlny obnovy, udržateľných potravín, využívania vodíka, batérií, obnoviteľnej energie z oceánov a v mnohých ďalších oblastiach. Na podporu transformácie boli vyčlenené bezprecedentné zdroje. Tie budú plynúť z Plánu Európskej únie na obnovu, z ktorého prostredníctvom nástroja **NextGenerationEU** poputuje na zelenú transformáciu aspoň 37 %, ako aj z budúceho dlhodobého rozpočtu EÚ na roky 2021 – 2027 či z pokračujúcich iniciatív zameraných na udržateľné financovanie a uvoľňovanie súkromných investícií. Budeme pokračovať v mobilizácii všetkých politík EÚ na podporu prechodu na klimatickú neutralitu vrátane politík v oblasti výskumu, rozvoja zručností, priemyslu, hospodárskej súťaže a obchodu.

Balík okrem toho vychádza z jasných dôkazov, ktoré súvisia nielen s potrebou dosiahnuť náš cieľ stanovený na rok 2030, ale aj so spôsobom, ako tento cieľ dosiahnuť čo najlepšie a najspravodlivejšie. V pláne cieľov v oblasti klímy do roku 2030² sa posudzovali príležitosti súvisiace so zelenou transformáciou a náklady na ňu, pričom z neho vyplynulo, že pozitívnu bilanciu dokážeme dosiahnuť vďaka správnej kombinácii politík. Tento záver vychádza z poznania, že to, čo je dobré pre planétu, je dobré aj pre ľudí a hospodárstvo. Svedčí o tom skutočnosť, že od roku 1990 hospodárstvo vzrástlo o viac ako 62 %, pričom emisie za rovnaké obdobie klesli o 24 %, čo je dôkaz o jasnom oddelení rastu od emisií CO₂.

Vďaka týmto skúsenostiam a poznatkom je možné, že tento balík bude najkomplexnejším súborom návrhov, aké kedy Komisia predložila v oblasti klímy a energetiky, v ktorých budú ukotvené základy potrebné pre tvorbu nových pracovných miest a pre odolné a udržateľné európske hospodárstvo budúcnosti. Balík predstavuje regulačný základ, vďaka ktorému budeme môcť dosiahnuť stanovené ciele **spravodlivým, nákladovo efektívnym a konkurencieschopným** spôsobom. Stanovuje sa v ňom cena uhlíka vo viacerých odvetviach, čo prináša značné dodatočné príjmy potrebné na zabezpečenie spravodlivej transformácie a zároveň sa tak zlacňujú riešenia v oblasti čistej energie. Balík slúži na podporu intenzívnejšieho využívania energie z obnoviteľných zdrojov a na zvyšovanie úspor energie. Pomáha rastúcemu predaju nových ekologických vozidiel a ekologickejších dopravných palív. Zabezpečuje, aby pri tejto transformácii mohol vedúcu úlohu zohrávať priemysel, ktorému poskytuje istotu potrebnú na podporu investícií a inovácií. Balík je zameraný na zdaňovanie zdrojov energie v súlade s našimi cieľmi v oblasti klímy a životného prostredia. Vďaka nemu sa do praxe premieta zásada „znečisťovateľ platí“. Cieľom balíka je zvrátiť klesajúci trend, pokiaľ ide o schopnosť prírody odstraňovať z atmosféry uhlík. Keďže slúži na podporu globálnych opatrení v oblasti klímy, zároveň pomáha zabezpečiť, aby naše ciele v oblasti klímy neboli vystavené hrozbe úniku uhlíka.

Balíkom Fit for 55 sa upevňuje **celosvetové vedúce postavenie EÚ, pokiaľ ide o činy i príklady hodné nasledovania** v rámci boja proti zmene klímy. Konanie EÚ samo osebe však nestačí a nemôže priniesť globálne zníženie emisií, ktoré svet potrebuje. EÚ je naďalej plne odhodlaná presadzovať multilaterálny globálny poriadok a vyzýva na spoluprácu partnerov na celom svete. EÚ preto spolupracuje so skupinou G7, skupinou G20 a ďalšími medzinárodnými partnermi, aby preukázala, že zvýšené ambície v oblasti klímy, hospodársku prosperitu a udržateľný rast možno dosahovať súbežne. Cieľom tohto súboru návrhov, ktorý prichádza pred kľúčovým 26. zasadnutím konferencie zmluvných strán Organizácie Spojených národov (COP26) venovaným zmene klímy,

---

² [COM\(2020\) 562 final](#)

ktoré sa uskutočnia v novembri 2021 v Glasgowe, je vytýčiť program spolupráce so zvyškom sveta v oblasti zelenej transformácie. Táto spolupráca bude zameraná na riešenie existenčných hrozieb a vytváranie nových príležitostí pre všetkých.

Balík Fit for 55 je súbor vzájomne prepojených návrhov, ktorými sa spoločne naplnia naše ambície. V tomto oznámení sa uvádza prehľad jednotlivých návrhov, ako aj ich prepojenie, pričom sa v ňom objasňuje súbor nástrojov na realizáciu zvolených politických opatrení. Vysvetľuje sa v ňom spôsob, ako sa na základe balíka dosiahne celková rovnováha medzi spravodlivosťou, znižovaním emisií a konkurencieschopnosťou, a uvádzajú sa v ňom príklady vzájomnej súčinnosti jednotlivých politík.

Balík Fit for 55: v skratke

Balík Fit for 55 tvorí súbor **vzájomne prepojených návrhov**, pričom všetky smerujú k dosiahnutiu rovnakého cieľa, ktorým je zabezpečenie spravodlivej, konkurencieschopnej a zelenej transformácie do roku 2030 a v neskorších rokoch. V prípade existujúcich právnych predpisov sa podľa možnosti zvyšuje ich ambicióznosť a podľa potreby sa nastoľujú nové návrhy. Prostredníctvom balíka sa celkovo posilňuje osem existujúcich právnych predpisov a predstavuje sa v ňom päť nových iniciatív v rôznych oblastiach politiky a hospodárskych odvetviach: klíma, energetika a palivá, doprava, sektor budov, využívanie pôdy a lesné hospodárstvo.

Legislatívne návrhy sú podporené analýzou posúdenia vplyvu, v ktorej sa zohľadňujú vzájomné prepojenia v rámci celého balíka. Z analýzy vyplýva, že prílišné spoliehanie sa na posilnené regulačné politiky by viedlo k zbytočne vysokej hospodárskej záťaži, kým samotným stanovovaním cien uhlíka by sa neodstránili pretrvávajúce zlyhania trhu a netrhové prekážky. Zvolená kombinácia politik preto predstavuje dôslednú rovnováhu medzi **cenotvorbou, cieľmi, normami a podpornými opatreniami**.

Stanovovanie cien

- silnejší systém obchodovania s emisiami vrátane leteckej dopravy
- rozšírenie obchodovania s emisiami na odvetvia námornej a cestnej dopravy, ako aj na sektor budov
- aktualizovaná smernica o zdaňovaní energie
- nový mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach

Ciele

- aktualizované nariadenie o spoločnom úsilí
- aktualizované nariadenie o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve
- aktualizovaná smernica o energii z obnoviteľných zdrojov
- aktualizovaná smernica o energetickej efektívnosti

Pravidlá

- prísnejšie normy pre osobné automobily a dodávky týkajúce sa množstva emisií CO₂
- nová infraštruktúra pre alternatívne palivá
- ReFuelEU: udržateľnejšie letecké palivá
- FuelEU: ekologickejšie lodné palivá

Podporné opatrenia

- Využívanie príjmov a regulačných opatrení na podporu inovácií, budovanie solidarity a zmierňovanie vplyvov na zraniteľné skupiny, najmä prostredníctvom nového **Sociálneho klimatického fondu a posilnených modernizačných a inovačných fondov**.

2. CELOHOSPODÁRSKY PRÍSTUP: SPRAVODLIVÁ, KONKURENCIESCHOPNÁ A ZELENÁ TRANSFORMÁCIA

Cieľom balíka Fit for 55 je dosiahnuť ambicióznejší cieľ EÚ v oblasti znižovania emisií v prospech všetkých Európanov a vytvoriť tak pre nich príležitosti na zapojenie sa do tejto transformácie, pomôcť tým, ktorí to najviac potrebujú, a výraznejšie pôsobiť na celkové znižovanie emisií. Tento balík bude zároveň slúžiť na podporu pri zelenej obnove EÚ zotavujúcej sa po pandémii, pomáhať pri šírení environmentálnych noriem za hranicami EÚ a podporovať inovácie v oblasti vývoja výrobkov a technológií budúcnosti.

2.1 Sociálne spravodlivá transformácia: boj proti nerovnosti a energetickej chudobe prostredníctvom opatrení v oblasti klímy

Prechod na klimatickú neutralitu môže byť jedinečnou príležitosťou na zníženie systémovej nerovnosti. Prostredníctvom nástrojov slúžiacich na stanovovanie cien uhlíka sa napríklad zvyšujú príjmy, ktoré možno opätovne investovať do riešenia problémov súvisiacich s energetickou chudobou a mobilitou zraniteľných skupín obyvateľstva. Uvedené nástroje zároveň podnecujú inovácie a hospodársky rast a vytvárajú pracovné miesta. Nejde len o otázku spravodlivosti a solidarity. Riešenie nerovností, ktoré existovali pred Európskou zelenou dohodou a ktoré by sa bez rozhodných opatrení na boj proti zmene klímy a opatrení vedúcich k nulovému znečisteniu ešte zhoršili, predstavuje širšiu spoločenskú potrebu.

Z tohto dôvodu je **solidarita kľúčovou zásadou Európskej zelenej dohody** – dohody medzi generáciami, členskými štátmi, regiónmi, vidieckymi a mestskými oblasťami a rôznymi časťami spoločnosti, ktorej zhmotnením je Mechanizmus spravodlivej transformácie a viacero ďalších nástrojov, ktoré sa na úrovni EÚ zaviedli v posledných rokoch. Dosiahnutie klimatickej neutrality si bude vyžadovať kolektívne chápanie účelu, jednotné úsilie a identifikáciu rôznych východiskových bodov a výziev. Mnohí občania, a to najmä mladí ľudia, sú pripravení zmeniť svoje modely spotreby a mobility, ak budú mať k dispozícii relevantné informácie, ktoré ich budú motivovať, aby obmedzili svoju uhlíkovú stopu a žili v ekologickejšom a zdravšom prostredí. V tomto balíku sa však riešia aj obavy tých občanov, ktorých zamestnanie alebo príjem spomínaná transformácia priamo ovplyvňuje.

Tento prístup sa premieta v celom balíku Fit for 55, a to počnúc spoločným úsilím členských štátov o dosiahnutie cieľov v oblasti klímy na základe ich relatívneho bohatstva až po zohľadnenie ich rôznych kapacít pri rozdeľovaní príjmov či riešenie nerovností v rámci jednotlivých členských štátov. Ide o odraz potreby väčšej solidarity a sociálnej spravodlivosti, ktoré by zodpovedali nášmu rýchlejšiemu tempu, ako aj našim ambíciám.

Popri zavedení obchodovania s emisiami do odvetví cestnej dopravy a do sektora budov sa v tomto kontexte z **nového Sociálneho klimatického fondu** poskytnú členským štátom osobitné finančné prostriedky na podporu európskych občanov najviac postihnutých alebo ohrozených energetickou chudobou či chudobou z hľadiska mobility. Energetická chudoba postihuje v súčasnosti v Európskej únii až 34 miliónov ľudí. Fond pomôže zmierniť náklady osobám, ktorých sa počas transformácie najviac dotkne zvýšenie cien fosílnych palív. Nový fond bude slúžiť na podporu spravodlivosti a solidarity medzi členskými štátmi a v rámci nich a zároveň na zmiernenie rizika

energetickej chudoby a chudoby v oblasti mobility. Bude vychádzať z existujúcich mechanizmov solidarity a dopĺňať ich³. Sociálny klimatický fond prinesie z nového systému obchodovania s emisiami do rozpočtu EÚ prostriedky v hodnote 72,2 miliardy EUR v bežných cenách, ktoré sú určené na obdobie 2025 – 2032. Členské štáty tak budú môcť podporovať zraniteľné domácnosti s nízkymi a strednými príjmami, používateľov dopravy a mikropodniky, ktorých sa dotkne zavedenie obchodovania s emisiami v odvetviach výstavby a dopravy. Bude sem patriť podpora investícií na zvýšenie energetickej efektívnosti a na účely obnovy budov, na ekologické vykurovanie a chladenie a na integráciu energie z obnoviteľných zdrojov tak, aby sa dali udržateľným spôsobom znížiť emisie CO₂, ako aj účty za energiu v prípade zraniteľných domácností a mikropodnikov. Takisto sa z neho bude financovať prístup k mobilite s nulovými a nízkymi emisiami. Z fondu sa v prípade potreby a vzhľadom na eventuálne požiadavky môže pokrývať priama podpora príjmov. Na zelené investície zase okrem tohto fondu slúži aj Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti a Európsky fond regionálneho rozvoja, pričom vynaložené investície už prinášajú úžitok.

Jeho objem bude v zásade zodpovedať 25 % očakávaných príjmov z nového obchodovania s emisiami v odvetviach výstavby a cestnej dopravy, ktoré sa zavedie rok pred tým, než sa začne uplatňovať systém stanovovania cien uhlíka, aby bol čas pripraviť sa na predmetnú zmenu. Bude sa kombinovať s príspevkami členských štátov predstavujúcimi najmenej 50 %. Komisia čoskoro navrhne zmenu rozhodnutia o vlastných zdrojoch a viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 s cieľom zakomponovať do nich tento nový nástroj. Komisia má okrem toho v úmysle stanoviť ďalšie usmernenia pre členské štáty prostredníctvom návrhu odporúčania Rady o tom, ako najlepšie riešiť sociálne a pracovné aspekty klimatickej transformácie.

V roku 2028 Komisia posúdi fungovanie Sociálneho klimatického fondu, a to aj vzhľadom na želané účinky nariadenia o spoločnom úsilí a uplatňovanie systému obchodovania s emisiami v nových odvetviach.

V záujme ďalšieho posilnenia sociálneho rozmeru Komisia vyzýva členské štáty, aby okrem prostriedkov zo Sociálneho klimatického fondu použili časť príjmov pochádzajúcich z obchodovania s kvótami formou aukcie na rozvoj v sektore budov a odvetví cestnej dopravy, a tak zmiernili vplyv na zraniteľné domácnosti s nízkymi a so strednými príjmami a na používateľov dopravy.

Členské štáty s vyšším podielom fosílnych palív v energetickom mixe, vyššími emisiami skleníkových plynov, vyššou energetickou náročnosťou a nižším HDP na obyvateľa budú môcť využívať aj **posilnený modernizačný fond**. Zdroje v tomto fonde budú závisieť od ceny uhlíka, fond sa však posilní o ďalších 192,5 milióna kvót.

Napokon treba spomenúť, že v kontexte **nariadenia o spoločnom úsilí, ako aj systému EÚ na obchodovanie s emisiami bude zároveň zabezpečená nepretržitá solidarita**, v rámci ktorej pôjde predovšetkým o prerozdelenie jednej desatiny kvót na aukčné obchodovanie medzi členské štáty.

---

³ Napr. Kohézny fond, Fond na spravodlivú transformáciu a Európsky sociálny fond plus.

2.2 Konkurencieschopná transformácia: nové príležitosti vďaka priemyselnej a odvetvovej zmene

Dosiahnutie cieľa na rok 2030 si bude vyžadovať systémovú transformáciu celého hospodárstva. Nadchádzajúcimi revíziami národných plánov v oblasti energetiky a klímy, ako aj nariadenia o riadení energetickej únie sa zabezpečí integrované plánovanie, vykonávanie a monitorovanie zelenej transformácie do roku 2030. EÚ a jej členské štáty budú môcť vďaka nim vyvážené napredovať. Táto skutočnosť sa premieta v návrhoch tvoriacich balík Fit for 55, a to v podobe opatrení vo všetkých priemyselných sférach vrátane dopravy, sektora budov a odvetvia energetiky. Vďaka doplnkovým a cieľovým politikám na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni sa urýchli zmena správania, technologické inovácie a ich zavádzanie, ako aj rozvoj novej infraštruktúry. Základnou ambíciou tohto balíka je nadviazať na významné úspechy, ktoré sa podarilo dosiahnuť vďaka **systému EÚ na obchodovanie s emisiami**, a to jeho posilnením a uplatnením v nových odvetviach, v ktorých sa doteraz nedarilo znižovať emisie. Zo skúseností získaných za posledných 16 rokov vyplýva, že obchodovanie s emisiami je veľmi účinným mechanizmom, ktorým možno nákladovo efektívne znížiť emisie, pričom sa príjmy vytvorené v rámci tohto obchodovania môžu použiť na podporu prechodu na ekologickejšiu výrobu a na stimuláciu inovácií.

Okrem signálu o cene uhlíka je potrebné vytýčiť jasné **ciele** v záujme podnietenia zmeny, ako napríklad ciele stanovené v revidovanom **nariadení o spoločnom úsilí (ESR)**, na základe ktorých budú môcť členské štáty prijímať vnútroštátne opatrenia na riešenie emisií v odvetviach ako sektor budov, doprava, poľnohospodárstvo, odpadové hospodárstvo či malé priemyselné sektory. Na základe návrhu by sa malo do roku 2030 dosiahnuť celoúnijné zníženie emisií z týchto odvetví o 40 % v porovnaní so situáciou v roku 2005. Zásady týkajúce sa stanovovania relatívneho úsilia pre jednotlivé členské štáty zostávajú rovnaké ako predtým. Naďalej sa budú zohľadňovať ich rôzne kapacity v súvislosti s realizovaním opatrení, a to stanovením národných cieľov na základe HDP na obyvateľa spolu s vykonaním úprav s cieľom zohľadniť vnútroštátne okolnosti a nákladovú efektívnosť.

Uplatňovaním obchodovania s emisiami na nové odvetvia sa dopĺňajú ostatné politiky balíka, a to s cieľom podnietiť zmeny v súvislosti s verejnými a súkromnými investíciami, správaním spotrebiteľov a obchodnými praktikami. Z posúdení vplyvu vypracovaných Komisiou vyplýva, že rozhodnutie nevyužívať obchodovanie s emisiami v týchto oblastiach by si vyžadovalo oveľa prísnejšie regulačné opatrenia vo všetkých odvetviach, než sa navrhuje v tomto balíku, najmä pokiaľ ide o palivové normy, energiu z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť, ako aj zdaňovanie.

2.2.1 Priemyselná transformácia a stanovovanie cien uhlíka

Zelená transformácia predstavuje pre priemysel EÚ bohatú škálu príležitostí. Sme totiž v pozícii lídra a svet nasleduje kroky, ktoré podnikáme v snahe o rozvoj trhov s novými ekologickými technológiami a výrobkami a o zabezpečovanie udržateľných, miestnych a kvalifikovaných pracovných miest v celej EÚ. Priemysel EÚ je pripravený investovať, potrebuje však zabezpečiť predvídateľnosť a súdržný regulačný rámec, prístup k infraštruktúre a podporu inovácií.

Balík obsahuje nové požiadavky pre priemysel týkajúce sa dekarbonizácie výrobných procesov, ale aj podporné mechanizmy potrebné na zavádzanie nových technológií. Inovačný fond, ktorý slúži na podporu investícií podnikov a MSP do čistej energie, zvýši svoje financovanie inovačných projektov a infraštruktúry, ktoré sú zamerané na

dekarbonizáciu priemyslu. Osobitná pozornosť sa bude venovať projektom v odvetviach, na ktoré sa vzťahuje mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach (CBAM).

Vzhľadom na potrebu výraznejšieho zníženia emisií dnes Komisia navrhuje, aby mali odvetvia, na ktoré sa vzťahuje revidovaný systém EU ETS⁴, povinnosť do roku 2030 znížiť svoje emisie skleníkových plynov o 61 % v porovnaní s úrovňami z roku 2005. V záujme dosiahnutia tohto cieľa musíme znížiť ročný strop emisií v súlade s plánom vedúcim k dosiahnutiu vyšších ambícií do roku 2030.

S cieľom posilniť úlohu, ktorá spočíva v stanovovaní cien uhlíka v odvetví dopravy, Komisia navrhuje, aby sa súčasný systém EU ETS v rokoch 2023 až 2025 postupne rozšíril na **námorné odvetvie**. Viac úsilia v súvislosti so znižovaním emisií sa bude vyžadovať aj od prevádzkovateľov **leteckej dopravy**, a preto Komisia navrhuje postupne zrušiť bezodplatné emisné kvóty, ktoré toto odvetvie v súčasnosti dostáva. V záujme riešenia problematiky emisií z leteckej dopravy aj na celosvetovej úrovni sa na základe smernice o systéme EÚ na obchodovanie s emisiami bude využívať systém kompenzácie a znižovania emisií uhlíka v medzinárodnom letectve (CORSIA). Budeme presadzovať domáce politiky a zároveň pokračovať v spolupráci s našimi partnermi na medzinárodnej úrovni prostredníctvom Medzinárodnej námornej organizácie a Medzinárodnej organizácie civilného letectva (ICAO).

Významnými zdrojmi emisií a znečistenia sú fosílna palivá využívané v **cestnej doprave a v sektore budov**. Keďže v týchto odvetviach doteraz prebiehala dekarbonizácia s veľkými ťažkosťami, disponujú výrazným potenciálom z hľadiska inovácií a tvorby pracovných miest. Obchodovaním s emisiami v cestnej doprave sa napríklad zvýšia stimuly na dodávanie ekologickejších palív pre existujúce vozidlá. Povedie to k vývoju dostupných palív na trhu pre existujúci vozový park, čo bude nútiť poskytovateľov k dekarbonizácii svojich palív. Cena uhlíka sama osebe však nezaručuje rýchly prechod na mobilitu s nulovými emisiami, pri ktorej sú potrebné doplnkové politiky vrátane projektov týkajúcich nabíjacej infraštruktúry.

Podobne tak možno vďaka obchodovaniu s emisiami v prípade palív v sektore výstavby priniesť na trh ekologickejšie vykurovacie palivá, skrátiť lehoty návratnosti investícií do obnovy budov a urýchliť prechod na ekologickejšie palivá pri vykurovaní a chladení existujúcich budov. Toto úsilie budú sprevádzať politické opatrenia na zlepšenie energetickej efektívnosti budov a energetických zariadení a systémov, aby sa zároveň znížili aj celkové energetické potreby našich domácností, ako aj systémov vykurovania a chladenia.

Z tohto dôvodu Komisia navrhuje, aby sa **od roku 2026 začalo obchodovať s emisiami v odvetví cestnej dopravy a v sektore budov**. Táto ambícia sa bude realizovať v rámci samostatného systému zameraného na dodávateľov palív za začiatku dodávateľského reťazca, pričom zodpovednosť za súlad s týmto systémom budú znášať výrobcovia palív, čiže priama účasť jednotlivých domácností alebo používateľov cestnej dopravy sa nebude vyžadovať. Na emisie z odvetví cestnej dopravy a výstavby budov sa bude vzťahovať strop, ktorý sa v priebehu času bude znižovať tak, aby sa zabezpečil pokles celkových emisií.

---

⁴ Odvetvie energetiky, energeticky náročné priemyselné odvetvia vrátane ropných rafinérií, oceľiarní, železiarní a hliníkárni, ako aj podnikov na výrobu kovov, cementu, vápna, skla, keramiky, celulózy, papiera, lepenky, kyselín a veľkoobjemových organických chemikálií, ako aj odvetvia leteckej a námornej dopravy.

Ak medzinárodní partneri nemajú vytýčené ambície, ktoré by boli porovnateľné s ambíciami EÚ, existuje riziko úniku uhlíka v súvislosti s presunom výroby z EÚ do iných krajín s nižšími ambíciami v oblasti znižovania emisií. Ak sa toto riziko pretaví do reality, zníženie celosvetových emisií sa nepodarí dosiahnuť. Preto Komisia navrhuje (podrobnejšie informácie sa uvádzajú v oddiele 4 tohto oznámenia) **mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach**, v rámci ktorého sa pre obmedzené množstvo dovážaných výrobkov spôsobujúcich výrazné znečistenie stanoví cena na základe ich obsahu uhlíka.

Táto priemyselná transformácia, ktorá sa má dosiahnuť do roku 2030, ako aj prechod na klimatickú neutralitu v neskorších rokoch musia byť kolektívnym a inkluzívnym úsilím s koncepciou vytvorenou v súčinnosti s priemyselnými ekosystémami. V aktualizovanej priemyselnej stratégii sa informovalo o tom, že v spolupráci so sociálnymi partnermi a s inými zainteresovanými stranami sa podarilo vytvoriť **postupy transformácie** s cieľom zmapovať, ako optimálne zrýchliť súbežné transformácie a ako ich čo najlepšie využiť s prihliadnutím na rozsah, rýchlosť a podmienky, ktorým čelia jednotlivé ekosystémy. Na základe týchto postupov sa určí rozsah potrieb vrátane rekvalifikácie, investícií alebo technologických potrieb a navrhnu sa opatrenia na ich uspokojenie, a to na základe takých vstupov, ako sú plány priemyselnej stratégie. Prioritou sú ekosystémy, ktoré sú pre transformáciu kľúčové, čelia najväčším výzvam a boli závažne postihnuté krízou, a to napríklad v odvetviach mobility, stavebníctva či energeticky náročných priemyselných odvetví.

Komisia uznáva, že zelená transformácia môže uspieť len vtedy, ak bude EÚ disponovať kvalifikovanou pracovnou silou, ktorú potrebuje na udržanie svojej konkurencieschopnosti. Vzdelávanie a odborná príprava majú kľúčový význam z hľadiska zvyšovania informovanosti a rozvoja zručností pre potreby zeleného hospodárstva v rámci nástrojov, medzi ktoré patrí zelený prvok programu Erasmus+ či Koalícia pre vzdelávanie v oblasti klímy. V rámci Európskeho programu v oblasti zručností pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť Komisia zavádza kľúčové opatrenia s cieľom vybaviť ľudí správnymi zručnosťami potrebnými na ekologickú a digitálnu transformáciu. V rámci tohto programu Komisia takisto uľahčuje plnenie záväzkov týkajúcich sa preškoľovania a zvyšovania úrovne zručností vo všetkých priemyselných ekosystémoch. Rôzne ekosystémy vrátane automobilového ekosystému sa už zaviazali, že v rámci Paktu o zručnostiach zabezpečia preškoľovanie a zvyšovanie úrovne zručností svojich pracovníkov v celom hodnotovom reťazci.

2.2.2 Čistejšia mobilita a ekologickejšie dopravné palivá

Popri stanovovaní cien uhlíka sú potrebné ďalšie opatrenia, aby sa doprava dostala na stabilnú cestu k nulovým emisiám a aby sa znížilo znečistenie ovzdušia, keďže emisie z dopravy predstavujú takmer štvrtinu emisií skleníkových plynov v EÚ a práve doprava je hlavnou príčinou znečistenia ovzdušia v mestách. Emisie sú naďalej vyššie ako v roku 1990 a na dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050⁵ bude potrebné 90 % zníženie celkových emisií z dopravy.

Balík Fit for 55 preto obsahuje štyri návrhy na technologicky neutrálnu podporu ekologickejších vozidiel a palív. Cieľom revízie **emisných noriem CO₂** pre nové osobné automobily a dodávky je ďalšie znižovanie emisií skleníkových plynov z týchto vozidiel,

⁵ V porovnaní s úrovňami z roku 1990.

čím sa zabezpečí jasný a realistický spôsob dosiahnutia mobility s nulovými emisiami. Už teraz prudko rastie dopyt spotrebiteľov po vozidlách s nulovými emisiami⁶.

Nariadením o infraštruktúre pre alternatívne palivá sa zabezpečí potrebné zavedenie interoperabilnej a užívateľsky ústretovej infraštruktúry slúžiacej na dobíjanie ekologickejších vozidiel a dopĺňanie palív do takýchto vozidiel v celej EÚ, vďaka čomu sa bude dať udržiavať tempo udávané vývojom na trhu a zároveň sa tak zaručí aj pokrytie vidieckych a odľahlých oblastí. Navrhované povinné ciele týkajúce sa infraštruktúry pre alternatívne palivá sú kľúčom k podpore prieniku ekologickejších vozidiel a pokračujúceho rozvoja tohto trhu, ktorý automobilovému priemyslu EÚ prináša výnimočné príležitosti.

Všetky tieto opatrenia sa navzájom posilňujú a dopĺňajú. Vzhľadom na to, že životnosť priemerného vozidla je 10 až 15 rokov, je naliehavo potrebné stanoviť cenu uhlíka v odvetví cestnej dopravy a zvýšiť tak ekologickosť existujúceho vozového parku. Vďaka ambicióznym normám týkajúcim sa emisií CO₂ sa okrem toho na cesty rýchlejšie dostane viac vozidiel s nulovými emisiami a vďaka plneniu povinností v oblasti infraštruktúry zase dôjde k zriadeniu potrebných nabíjajúcich a čerpacích staníc, ktoré obslúžia milióny nových vozidiel očakávaných do roku 2030. Naďalej budeme pritom budovať udržateľný a celosvetovo konkurencieschopný hodnotový reťazec batérií.

K transformácii automobilového priemyslu a jeho dodávateľského reťazca už dochádza. Vyžaduje si, aby sa v záujme investovania na účely vytvorenia nových obchodných príležitostí v rôznych segmentoch priemyselného ekosystému využívali finančné zdroje, ako je inovačný fond, a možnosti vyplývajúce z pravidiel štátnej pomoci. Okrem toho možno na podporu opatrení zameraných na preškoľovanie a zvyšovanie úrovne zručností využiť aj Európsky sociálny fond plus (ESF+), Program InvestEU a ďalšie programy EÚ týkajúce sa financovania.

Komisia takisto navrhuje podporovať zavádzanie **udržateľných palív v odvetviach leteckej a námornej dopravy** ako doplnok k systému ETS pre odvetvia leteckej a námornej dopravy, v dôsledku čoho palivá znečisťujúce životné prostredie pre dodávateľov zdražujú. Iniciatíva **ReFuelEU Aviation** na podporu udržateľných leteckých palív bude dodávateľov palív zaväzovať k tomu, aby do súčasných dýzových palivových zmesí čerpaných na letiskách v EÚ pridávali čoraz vyšší podiel udržateľných leteckých palív, a zároveň aj stimulovať zavádzanie syntetických palív známych ako e-palivá. Iniciatívu bude dopĺňať pripravovaná Aliancia pre leteckú dopravu s nulovými emisiami, ktorá sa bude usilovať o zabezpečenie pripravenosti trhu na prelomové konfigurácie lietadiel (napr. na vodík, elektrickú energiu). Komisia zároveň vyzýva Radu a Európsky parlament, aby sa urýchlene dohodli na aktualizovanom regulačnom rámci iniciatívy známej ako jednotné európske nebo, vďaka ktorej možno podľa odhadov znížiť emisie z leteckej dopravy až o 10 %.

V návrhu iniciatívy **FuelEU Maritime** slúžiacej na podporu udržateľných lodných palív sa budú definovať nové požiadavky týkajúce sa lodí (bez ohľadu na vlajku, pod ktorou sa

⁶ V poslednom štvrtroku 2020 bolo v EÚ zaevidovaných takmer pol milióna nových elektricky nabíjateľných vozidiel (ECV). Išlo o najvyšší zaznamenaný údaj, ktorý sa premietol do bezprecedentného 17 % podielu na trhu. Takisto sa tým zvýšil celoročný sumárny počet týchto vozidiel na jeden milión nových ECV, čo znamená, že existujúci vozový park elektrických vozidiel sa len za posledných 12 mesiacov zdvojnásobil (štvrtročná správa o európskych trhoch s elektrickou energiou, 4. štvrtrok 2020).

plavia), ktoré vplávajú do prístavov EÚ alebo z nich vyplávajú, a to stanovením maximálneho limitu obsahu skleníkových plynov v rámci energie využívanej na ich prevádzku a postupným sprísňovaním týchto limitov. Pripravovaná Aliancia pre hodnotový reťazec v oblasti palív z obnoviteľných zdrojov a nízkouhlíkových palív bude slúžiť na podporu dodávok a zavádzania najslubnejších palív pri všetkých druhoch dopravy.

Istotu ohľadom množstva uvoľňovaných emisií v týchto odvetviach možno nadobudnúť len tak, že sa zabezpečí, aby nové palivá spĺňali kritériá udržateľnosti týkajúce sa obnoviteľných zdrojov energie. Toto prepojenie sa musí zachovať, musíme však pritom zabezpečiť podporu len tých najekologickejších moderných biopalív a nových e-palív s najnižším objemom emisií. V leteckej doprave sa bude využívať systém kompenzácie a znižovania emisií uhlíka v medzinárodnom letectve (CORSA) organizácie ICAO. Tieto opatrenia budú doplnené o revidovanú smernicu o zdaňovaní energie, ktorej cieľom je zvýšiť atraktivnosť ekologickejších palív pri všetkých druhoch dopravy a odstrániť medzery v súvislosti s palivami znečisťujúcimi životné prostredie.

2.2.3 Energetika

Pri využívaní energie vzniká 75 % emisií EÚ, a preto je transformácia nášho energetického systému ústredným prvkom našich ambícií v oblasti klímy. Kľúčovým katalyzátorom zamestnanosti, rastu a znižovania emisií je zvyšovanie úspor energie a väčšia miera využívania energie z obnoviteľných zdrojov.

V záujme dosiahnutia cieľa týkajúceho sa roku 2030 sa v aktualizovanej **smernici o obnoviteľných zdrojoch energie** navrhuje zvýšiť celkový záväzný cieľ zo súčasných 32 % na novú úroveň, a to na 40 % energie z obnoviteľných zdrojov v rámci energetického mixu EÚ. Toto úsilie bude doplnené o indikatívne národné príspevky, z ktorých bude vyplývať, ako by mal každý členský štát prispieť k dosiahnutiu kolektívneho cieľa. Návrh podporuje členské štáty, aby čo najlepšie využívali svoj potenciál spočívajúci v nákladovo efektívnej energii z obnoviteľných zdrojov vo všetkých odvetviach prostredníctvom kombinácie sektorových cieľov a opatrení. Jeho cieľom je ekologizácia a zefektívnenie energetického systému prostredníctvom podpory elektrifikácie založenej na obnoviteľných zdrojoch energie a v odvetviach ako priemysel a doprava, kde je tento cieľ náročnejšie dosiahnuť, podpora využívania obnoviteľných palív, ako je čistý vodík.

Vďaka zníženej spotrebe energie dokážeme znížiť nielen emisie, ale aj náklady na energiu, ktoré znášajú spotrebitelia a priemysel. V revízií smernice o energetickej efektívnosti sa navrhuje, aby sa zvýšila úroveň ambícií cieľov v oblasti energetickej efektívnosti na úrovni EÚ a aby sa stali záväznými. Do roku 2030 by sa tak v porovnaní s východiskovými prognózami⁷ malo dosiahnuť 9 % zníženie spotreby energie. V rámci tohto procesu sa členské štáty budú pri realizácii opatrení riadiť vnútroštátnymi indikatívnymi referenčnými hodnotami energetickej efektívnosti vypočítanými podľa nového vzorca. V revízií smernice o energetickej hospodárnosti budov, ktorá sa plánuje neskôr v priebehu roka, sa určia osobitné opatrenia na urýchlenie miery obnovovania budov, čo prispeje k dosahovaniu cieľov v oblasti energetickej efektívnosti a cieľov

⁷ Referenčný scenár použitý ako východiskový koncept na vymedzenie úrovne ambícií cieľov Únie bol aktualizovaný v legislatívnom návrhu na revíziu smernice o energetickej efektívnosti. Na výpočet cieľov sa odteraz ako východiskový koncept používa referenčný scenár na rok 2020, kým pri výpočte aktuálnych cieľov energetickej efektívnosti sa ako východiskový koncept uplatňoval referenčný scenár na rok 2007.

súvisiacich s využívaním energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj k znižovaniu emisií skleníkových plynov v sektore budov.

Daňovým systémom, ktorý sa vzťahuje na energetické výrobky, sa musí zabezpečovať ako zachovanie vnútorného trhu, tak aj podpora zelenej transformácie prostredníctvom správnych stimulov. Preto sa v revízii **smernice o zdaňovaní energie** navrhuje zosúladiť minimálne daňové sadzby vzťahujúce sa na vykurovacie a dopravné palivá s cieľmi EÚ v oblasti klímy a životného prostredia a zároveň zmierniť sociálne vplyvy. Vďaka novým pravidlám dôjde k odstráneniu zastaraných výnimiek, napríklad v leteckej a námornej doprave, ako aj k odstráneniu ďalších stimulov na využívanie fosílnych palív. Nové pravidlá budú zároveň slúžiť na podporu zavádzania ekologických palív.

2.3 Zelená transformácia: ochrana prírody a zlepšovanie prírodného záchytu uhlíka v EÚ

Súbežné krízy v oblastiach klímy a biodiverzity nemožno riešiť samostatne. Buď tieto krízy vyriešime súčasne, alebo sa nám nepodarí uspieť v boji proti žiadnej z nich. Zároveň to znamená, že by sme nemali čerpať viac zdrojov, ako nám naša planéta ešte môže ponúknuť. Ak sa nám podarí obnoviť krehké pôdne a morské ekosystémy, život na tejto planéte sa môže vďaka nim zachovať, pričom zohrajú aj svoju úlohu v boji proti zmene klímy. V záujme absorpcie a ukladania väčšieho množstva uhlíka je nevyhnutné zabezpečiť obnovu prírody a umožniť opätovný rozkvet biodiverzity.

Preto musíme zvýšiť schopnosť lesov, pôd, mokradí a rašelinísk, oceánov a vodných útvarov v EÚ pôsobiť ako záchyty a zásoby uhlíka. V modernizovanom odvetví poľnohospodárstva potrebujeme aj také poľnohospodárske postupy, pri ktorých je pôda a príroda prvoradá a ktoré slúžia na obnovu kvality našich pôd v záujme zabezpečenia našej potravinovej bezpečnosti.

V rámci aktualizovaného **nariadenia o využívaní pôdy, zmenách vo využívaní pôdy a lesnom hospodárstve** Komisia navrhuje stanoviť vyššie ambície pre rozšírenie prírodného odstraňovania uhlíka v EÚ, ktoré má kľúčový význam z hľadiska neutralizácie emisií a dosiahnutia klimatickej neutrality. Cieľom nového návrhu je zvrátiť súčasný trend poklesu odstraňovania CO₂ a zvýšiť kvalitu a kvantitu lesov v EÚ a iných prírodných záchytov uhlíka na jej území. Navrhuje sa v ňom stanoviť cieľ EÚ, a to do roku 2030 dosiahnuť čisté odstránenie skleníkových plynov v sektore LULUCF v objeme 310 miliónov ton ekvivalentu CO₂. Navrhujú sa konkrétne národné ciele, ktoré prispejú k dosiahnutiu tohto spoločného cieľa. Po roku 2030 Komisia posúdi pokrok a naplánuje návrhy, ktorými by nasmerovala toto odvetvie na cestu k dosiahnutiu klimatickej neutrality, a to so zreteľom na emisie a ich odstránené množstvá zo sektora LULUCF, ako aj na emisie z poľnohospodárstva, ktoré sú iné ako emisie CO₂.

Členské štáty si zachovávajú určitú flexibilitu pri rozdeľovaní úsilia medzi sektormi, na ktoré sa vzťahuje nariadenie o spoločnom úsilí, a sektorom LULUCF, čím sa opäť zdôrazňuje komplementárnosť medzi rôznymi návrhmi v balíku Fit for 55.

Komisia zároveň aktuálne prijíma viaceré opatrenia s cieľom stimulovať osvedčené postupy pri výrobe biomasy a zabezpečiť, aby ponuka drevnej biomasy a dopyt po nej

zostali v medziach udržateľnosti⁸ a boli v súlade s našimi cieľmi obnovy biodiverzity, zlepšenia zdravia prírody a rešpektovania limitov planéty.

Súčasťou návrhu týkajúceho sa výroby energie z obnoviteľných zdrojov sú **kritériá udržateľnosti v oblasti bioenergie, ktoré sú posilnené**, a to rozšírením rozsahu ich uplatňovania a rozšírením oblastí, v ktorých sa nesmú získavať zdroje. Bioenergia v súčasnosti predstavuje približne 60 % energie vyrábanej z obnoviteľných zdrojov, a hoci sa predpokladá, že tento podiel sa v rokoch 2030 až 2050 zníži, celkový dopyt po energii z obnoviteľných zdrojov vzrastie. V návrhu sa potvrdzuje zásada kaskádového využívania, v rámci ktorej sa uprednostňuje využívanie dreva s najvyššou pridanou hodnotou. Návrhom sa tak zabezpečuje, aby boli vnútroštátne systémy podpory využívania udržateľne získavanej biomasy v súlade s touto zásadou a aby zabráňovali škodlivým vplyvom na biodiverzitu.

Vďaka **novej stratégii lesného hospodárstva EÚ** predloženej spolu s balíkom Fit for 55, ako aj nadchádzajúcej novej stratégii v oblasti pôdy, právneho predpisu EÚ o obnove prírody a iniciatíve v oblasti uhlíkového poľnohospodárstva, ktorá je naplánovaná na neskoršie obdobie v roku 2021, sa ďalej posilnia prírodné záchyty uhlíka v EÚ, zabezpečí sa zásadné postavenie biodiverzity v rámci celkového prístupu a podporia sa kľúčové sociálne a hospodárske funkcie lesného hospodárstva a s ním súvisiacich odvetví.

3. PRÍLEŽITOSTI A STIMULY: INOVÁCIE A INVESTÍCIE V ZÁUJME KONKURENCIESCHOPNEJ TRANSFORMÁCIE

Podpora inovácií je súčasťou prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo. Európska zelená dohoda je stratégiou rastu a, ako sa uvádza v aktualizovanej priemyselnej stratégii EÚ, z návrhov, ktoré sú súčasťou balíka Fit for 55 vyplývajú významné príležitosti pre rozvoj, zavádzanie a vývoz nízkouhlíkových technológií, ako aj vytváranie ekologických pracovných miest⁹.

Stanovením jasného politického rámca s podrobnými cieľmi a politikami Komisia zvyšuje istotu investorov a znižuje riziko spočívajúce v zablokovaní investícií v uhlíkovo náročných odvetviach, ktoré budú onedlho zastarané a môžu sa v nich vyskytnúť uviaznuté aktíva. EÚ má výhodu, že je priekopníkom v úsilí o zintenzívnenie celosvetových opatrení v oblasti zmeny klímy. Investície do nízkouhlíkového hospodárstva môžu podnietiť hospodársky rast a zamestnanosť, urýchliť prechod na čistú energiu, zvýšiť dlhodobú konkurencieschopnosť a zohrávať významnú úlohu pri zelenej obnove.

Dlhodobý rozpočet EÚ a jej balík obnovy **NextGenerationEU** sú špecializovanými nástrojmi na podporu zelenej transformácie. Na podporu opatrení v oblasti klímy, napríklad prostredníctvom politiky súdržnosti, politiky v oblasti poľnohospodárstva či Programu pre životné prostredie a ochranu klímy LIFE, je určených 30 % programov v rámci viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027. Cieľ, ktorým je využitie 35 %

⁸ [JRC Publications Repository - Brief on the role of the forest-based bioeconomy in mitigating climate change through carbon storage and material substitution \(europa.eu\)](#) [Archív publikácií JRC – brožúra venovaná úlohe lesného biohospodárstva pri zmierňovaní zmeny klímy prostredníctvom ukladania uhlíka a nahrádzania materiálov (europa.eu)].

⁹ Pozri posúdenie vplyvu, ktoré je sprievodným dokumentom k oznámeniu s názvom Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030, SWD(2020) 177 final.

finančných prostriedkov určených na výskum a inovácie zo zdrojov programu Horizont Európa na ekologické investície, ako aj rôzne partnerstvá a misie¹⁰ v kontexte daného programu poskytujú potrebné zdroje na budovanie udržateľných a inovačných riešení týkajúcich sa zelenej transformácie. Z programu Horizont Európa plynie značná podpora pre MSP, a to najmä pre startupy a spinouty, ktorá slúži na vývoj a rozširovanie prelomových inovácií.

Okrem toho musia k zelenej transformácii prispievať aj národné plány členských štátov týkajúce sa obnovy a odolnosti, ktoré sú financované v rámci **Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti**, a to opatreniami, ktoré predstavujú aspoň 37 % rozpočtových prostriedkov pridelených v rámci uvedených plánov. Verejné financovanie však nebude stačiť. Stratégia financovania prechodu na udržateľné hospodárstvo pomôže uvoľniť súkromné investície, ktoré sú potrebné na financovanie tejto transformácie¹¹.

Komisia bude investície do zelenej transformácie naďalej stimulovať. Pri preskúmaní usmernení o štátnej pomoci v oblasti životného prostredia a energetiky bude Komisia venovať osobitnú pozornosť tomu, aby odrážali rozsah pôsobnosti a ambície Európskej zelenej dohody. Zatiaľ čo z nedávneho hodnotenia aktuálneho oznámenia o dôležitých projektoch spoločného európskeho záujmu vyplynulo, že predmetné ustanovenia fungujú dobre, boli by potrebné určité ciele úpravy, a to aj s cieľom ďalej zvýšiť ich otvorenosť, uľahčiť zapojenie MSP a poskytnúť usmernenia súvisiace s kritériami týkajúcimi sa združovania finančných prostriedkov z vnútroštátnych rozpočtov a programov EÚ.

Na podporu tohto zámeru disponujú návrhy obsiahnuté v balíku Fit for 55 vlastnými finančnými nástrojmi špecificky určenými na podporu spravodlivej transformácie, ktorých základ budú tvoriť príjmy získané vďaka **rozšíreniu a posilneniu obchodovania s emisiami**. Opäť to svedčí o vzájomnom prepojení medzi jednotlivými časťami tohto balíka návrhov. Posilňujú sa existujúce mechanizmy a fondy solidarity s cieľom riešiť distribučné vplyvy a podporiť ďalšie investície do inovačných nízkouhlíkových riešení. Rozširuje sa veľkosť a rozsah pôsobnosti inovačného fondu tak, aby poskytoval podporu projektom vo forme rozdielových zmlúv o uhlíku s cieľom aktivizovať znižovanie emisií v priemysle.

4. UDRŽATEĽNÁ EÚ V UDRŽATEĽNOM SVETE

Hoci EÚ možno pripísať len 8 % celosvetových emisií CO₂, uznáva svoju zodpovednosť za vyšší podiel kumulatívnych emisií. EÚ je odhodlaná rozhodne raziť cestu k zelenému, konkurencieschopnému, inkluzívnemu a obehovému hospodárstvu. Európska zelená dohoda, ktorá je našou stratégiou pre rast a konkurencieschopnosť, prispieva k transformácii našej globálnej rétoriky, ovplyvňuje politické a podnikateľské trhy a ponúka príklad hodný nasledovania.

Globálna angažovanosť a medzinárodná spolupráca má pri riešení klimatickej krízy kľúčový význam. Preto EÚ aktívne spolupracuje s partnerskými krajinami na bilaterálnej aj multilaterálnej úrovni.

---

¹⁰ Pokiaľ ide o zelenú transformáciu, osobitne dôležité sú misie týkajúce sa klimaticky neutrálnych a inteligentných miest, zdravých oceánov, morí, pobrežných a vnútrozemských vôd, zdravia pôdy a kvality potravín a adaptácie na zmenu klímy vrátane spoločenskej transformácie.

¹¹ [COM \(2021\) 390 final](#)

Balík Fit for 55 je rozhodujúcim míľníkom na ceste do Glasgowa, kde sa koncom roka bude konať ďalšia konferencia Organizácie Spojených národov venovaná zmene klímy, známa aj ako COP26. Balík bude základným pilierom pri plnení záväzkov, ktoré EÚ prijala voči planéte a celému svetu a ku ktorým sa zaviazala v Parížskej dohode.

EÚ je odhodlaná zabezpečiť, aby sa prínosy dekarbonizácie v EÚ neobmedzovali len na „vytlačenie“ emisií uhlíka za naše hranice. Takémuto úniku uhlíka v súčasnosti bráni vydávanie bezodplatných kvót v rámci systému obchodovania s emisiami (ETS). Tento systém účinne rieši riziko úniku emisií, no zároveň oslabuje motiváciu investovať do ekologickejšej výroby doma i v zahraničí.

Preto dnes Komisia navrhuje **mechanizmus kompenzácie uhlíka na hraniciach** (CBAM). Tento mechanizmus, koncipovaný ako nástroj na pomoc pri realizácii klimatických opatrení, prináša dynamiku trhu, ktorá prostredníctvom znižovania emisií skleníkových plynov v EÚ a na celom svete chráni integritu politiky EÚ v oblasti klímy, ako aj globálnej politiky v tejto oblasti. Súčasne podnecuje príslušné odvetvia k modernizácii, väčšej udržateľnosti a znižovaniu obsahu uhlíka v týchto sektoroch.

Mechanizmus CBAM sa bude zavádzať postupne, a to pri niekoľkých vybraných výrobkoch. V prvých rokoch sa bude uplatňovať zjednodušený systém s cieľom uľahčiť hladké zavedenie mechanizmu. Návrhom týkajúcim sa mechanizmu CBAM sa zabezpečuje, že v prípade domácich a dovážaných výrobkov sa bude platiť rovnaká cena uhlíka, a že teda pôjde o nediskriminačný systém, ktorý je zlučiteľný s pravidlami WTO a s ďalšími medzinárodnými záväzkami EÚ. Mechanizmus CBAM sa bude v predmetných odvetviach zavádzať postupne popri postupnom rušení bezodplatných kvót, čím sa zabezpečí, že nový systém bude priemyselným odvetviam v EÚ a zahraničí poskytovať výraznejšie stimuly vedúce k inováciám a znižovaniu emisií. Tieto výhody vyplývajúce z mechanizmu CBAM budú môcť navyše využívať odvetvia a spoločnosti mimo EÚ, ktorých výrobné **cykly** sa už vyznačujú nižším obsahom uhlíka, alebo v ktorých sa uplatňuje podobný systém stanovovania cien uhlíka. Mechanizmus predstavuje výzvu pre našich medzinárodných partnerov na spoločné zvýšenie ambícií v oblasti klímy.

Celosvetový odklon od fosílnych palív sa už darí realizovať. Účinky s ním spojené presahujú rámec klímy a životného prostredia — majú aj geopolitický charakter. EÚ musí v záujme stabilnej transformácie, a to aj mimo svojich hraníc, náležite upraviť svoje politiky. V tomto duchu Európska komisia čoskoro predloží nové právne predpisy zabezpečujúce minimalizovanie podielu EÚ na odlesňovaní a degradácii lesov v celosvetovom meradle, ako aj začlenenie udržateľnej správy a riadenia spoločností do podnikových stratégií.

Očakávame, že aj naši partneri si splnia záväzky stanovené v Parížskej dohode a sú pripravení spolupracovať prostredníctvom posilnenia **diplomacie EÚ v oblasti klímy**. V záujme zlepšenia spolupráce s našimi medzinárodnými partnermi, ako aj uľahčenia globálneho prechodu na hospodárstvo s čistými nulovými emisiami budeme využívať bohatú škálu nástrojov vonkajšej politiky EÚ, čím sa zabezpečí súlad s týmito vyššími cieľmi. EÚ sa v kontexte svojej diplomacie v oblasti klímy v rámci bilaterálnych partnerstiev a multilaterálnych organizácií vynasnaží viesť konzultácie s partnermi, ponúkať im vysvetlenia i pomoc a podľa možnosti im aj vychádzať v ústrety, pričom sa bude naďalej zameriavať na plnenie hlavných cieľov stanovených v Parížskej dohode. Patrí sem aj podpora financovania opatrení v oblasti zmeny klímy s cieľom pomôcť zraniteľným krajinám adaptovať sa na túto zmenu a investovať do znižovania emisií skleníkových plynov. EÚ a jej členské štáty sú aj naďalej najväčším svetovým poskytovateľom verejných financií plynúcich na opatrenia v oblasti zmeny klímy, ktoré

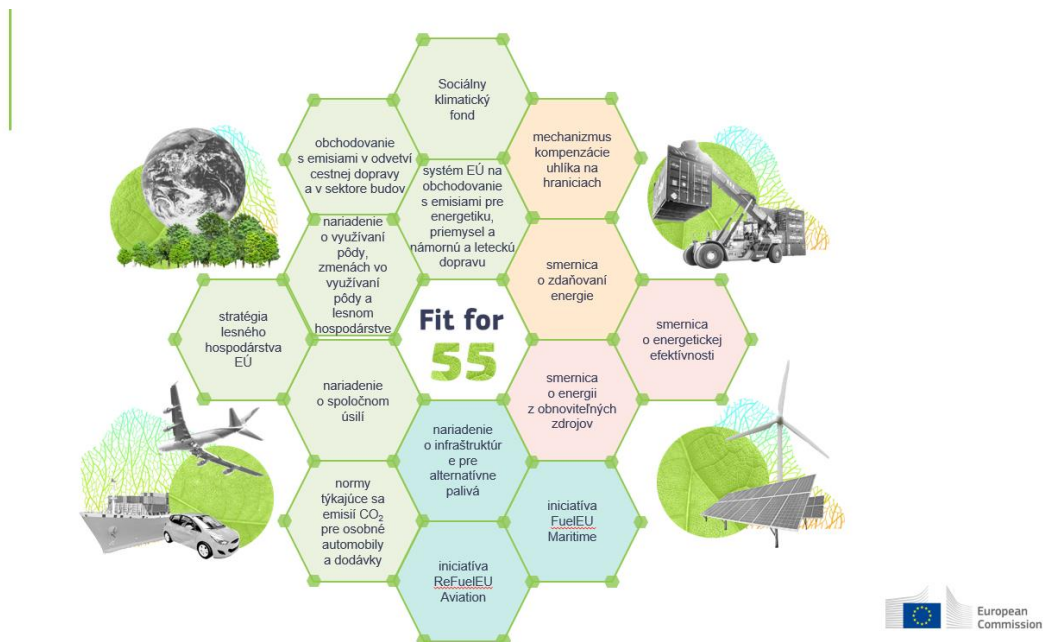

sú určené krajinám s nízkymi a strednými príjmami. Tento trend bude pokračovať, pričom sa osobitná pozornosť bude venovať potrebám najmenej rozvinutých krajín.

5. ZÁVER

Európska únia vychádza zo zásady tvorby spoločných politík v záujme dosiahnutia našich spoločných záujmov. Dosiahnutie týchto cieľov a využívanie prínosov s nimi spojených si vyžaduje solidaritu medzi členskými štátmi a medzi jej občanmi. Je teda potrebné, aby pri dosahovaní konečného cieľa každý konal podľa svojich vlastných schopností a predpokladov a aby sa pri tom rešpektovali rôzne vnútroštátne špecifiká a východiskové pozície. Konceptcia balíka Fit for 55 je založená na týchto zásadách: členské štáty konajú spoločne a nákladovo efektívne, a to s uznaním našich vzájomných rozdielností a podporou pre tých, ktorí ju najviac potrebujú, ako aj s cieľom zabezpečiť, aby transformácia bola prospešná pre nás všetkých.

Balík návrhov bol dôsledne vypracovaný tak, aby sa ním nastolila správna rovnováha medzi politickými opatreniami a získanými príjmami s cieľom navrhnuť a podnieť spravodlivú a transformačnú zmenu v celom hospodárstve EÚ. Zmena váhy jedného konkrétneho nástroja bude mať nevyhnutný dominový efekt na niekoľko ďalších a odstránenie ktoréhokoľvek z navrhovaných opatrení si vyžiada úpravu návrhov v iných oblastiach. Ak chceme, aby bola Európska únia pripravená zabezpečiť aspoň 55 % zníženie emisií, teda aby bola „fit for 55“, potrebujeme na to všetky tieto nástroje a zároveň aj spomínanú rovnováhu.

V balíku Fit for 55 sa uznáva, že občanom EÚ treba dať k dispozícii lepšie informácie, cenovo dostupné alternatívy a náležité stimuly na uskutočnenie individuálnych zmien, vďaka ktorým budeme môcť žiť v rovnováhe s naším životným prostredím a planétou.

Na realizácii opatrení sa budú aktívne podieľať občania všetkých regiónov a vekových kategórií, a to napríklad prostredníctvom Európskeho klimatického paktu či občianskych panelov v rámci Konferencie o budúcnosti Európy. Balíkom sa zároveň uznáva efektívnosť stanovovania ceny uhlíka, ako aj hospodárska sila spoločností a trhov pri dosahovaní štrukturálnych zmien nášho hospodárstva, vďaka ktorým budú k dispozícii ekologickejšie a zdravšie výrobky a služby, ktoré potrebujeme. Napokon treba uviesť, že vďaka tomuto balíku bude EÚ schopná formovať dlhodobé investície, byť trhovým lídrom a presadzovať nové ekologické normy. Práve vďaka tejto kombinácii bude EÚ pripravená na klimaticky neutrálnu budúcnosť.

Výzvy súvisiace so zmenou klímy si vyžadujú globálnu reakciu. Preto bude EÚ aj naďalej aktívne spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom globálne podporovať transformáciu v oblasti klímy a energetiky.

Komisia teraz predložila návrhy nevyhnutné na to, aby EÚ dokázala splniť svoje záväzky a ciele a skutočne pojala transformáciu, ktorá nás čaká, v celej jej komplexnosti. Vyzývame Európsky parlament a Radu, aby urýchlene začali s legislatívnou prácou na návrhoch, ktoré boli dnes predložené, a aby zabezpečili, že sa s nimi bude zaobchádzať ako s uceleným balíkom a že sa pri tom budú rešpektovať ich mnohé vzájomné prepojenia.

Desaťročie, v ktorom sa rozhodne o všetkom, sa už začalo. Na to, aby bola EÚ pripravená na dosiahnutie 55 % zníženia emisií, potrebuje čo najskôr disponovať súborom politických nástrojov, vďaka ktorému bude môcť dosiahnuť ciele na rok 2030 a dostať sa na stabilnú cestu vedúcu k jej transformácii do roku 2050 na prvý klimaticky neutrálny kontinent.